

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain 117 §:n muuttamisesta sekä rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 4 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi ampuma-aselain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, ampuma-aselain muuttamisesta annetun lain 117 §:n muuttamisesta sekä rikoslain 41 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 85/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- projektipäällikkö Mika Lehtonen, sisäasiainministeriö

- asehallintopäällikkö Mika Koponen, Poliisihallitus
- rikoskomisario Vesa Hietala, Helsingin poliisilaitos
- järjestöpäällikkö Teemu Simenius, Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Tulli
- Asealan Elinkeinoharjoittajat ry (Finnish Arms Trade Association)
- Asekauppiain Liitto ry
- Reserviläisurheiluliitto ry
- Suomen Ampumaurheiluliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi ampuma-aselakiin ja rikoslakiin Euroopan unionin asevientä koskevan asetuksen täytäntöön panemiseksi tarpeelliset tarkistukset ja täydennykset.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 30 päivästä syyskuuta 2013, jolloin Euroopan unionin asevientiasetusta aletaan soveltaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Nyt ehdotetuilla laeilla tehdään kansalliseen

lainsäädäntöön ns. EU:n asevientiasetuksesta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 258/2012) johtuvat tarkistukset ja täyden-

nykset. Asevientiasetus on suoraan sovellettavaa oikeutta, ja sen soveltaminen alkaa pääosin 30.9.2013. Tämän vuoksi ampuma-aselaista on tarpeen poistaa säännökset, jotka ovat asevientiasetuksen kanssa päällekkäisiä. Ampuma-aselaissa on tarpeen säätää myös kansallisista viranomaisista, jotka toimivat asetuksessa tarkoitettuina lupa- ja valvontaviranomaisina.

Hallituksen esityksen mukaan kaupallisen aseviennin lupaviranomaisena jatkaisi Poliisihallitus. Yksityinen vienti tulee asevientiasetuksen sovellettavaksi tulon yhteydessä luvanvaraiseksi. Tilapäinen yksityinen asevientitapahtuu lähes kokonaan kansallisten hallussapitoo oikeuttavien lupien ja Euroopan ampuma-asepassin nojalla. Lisätehtäviä tulee siten lähinnä vain pysyvistä yksityisistä viennistä. Esityksen mukaan muun kuin kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan viennin, käytännössä pysyvän yksityisen viennin, lupa- ja valvontaviranomaisena toimisi kotikunnan, kotipaikan tai oleskelupaikan poliisilaitos, mikä on arvioitu viranomaistoiminnan ja kansalaisten palvelujen saatavuuden kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi ja kustannustehokkaimmaksi ratkaisuksi. Suomessa asuvien henkilöiden pysyvistä aseviennistä muodostuvan lupamäärän arvioidaan jäävän vuosittain enintään satoihin.

Valiokuntakäsittelyssä on tullut esiin vaihtoehto koota asetuksen soveltamisalaan kuuluvat lupa- ja valvontaviranomaistehtävät myös pysyvän yksityisen viennin osalta Poliisihallitukseen. Tämän ratkaisun etuna on ammattitaidon keskittäminen yhteen pisteeseen sekä kaupallisten että muiden lupien osalta vuosittaisen lupamäärän ollessa vähäinen. Myös ohjeistus- ja ohjaustarve olisi vähäisempi ottaen huomioon erityisesti ulko- ja turvallisuuspoliittisten esteiden arvioinnin. Poliisihallituksella ja ulkoasiainministeriöllä on kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvan viennin osalta jo tähän liittyvä kiinteä yhteistyö.

Toisaalta tehtävien keskittämisestä Poliisihallitukseen seuraisi yksityiselle luvanhaltijalle tarve asioida yksityistä vientiä koskevissa lupaasioissa eri paikassa kuin muissa lupaasioissa. Poliisilaitos on fyysisesti helpommin ta-

voitettavissa, jolloin asioinnin voi tehdä myös henkilökohtaisesti. Tämä helpottaa esimerkiksi hakemuksen laatimista koskevaa ohjeistusta. Siinänsä yksityisen vientilupa-asian vireilletulo ei edellytä hakemuksen jättämistä henkilökohtaisesti. Jos ulkomailla asuva henkilö haluaa hankkia itselleen Suomesta aseensa ja viedä sen EU:n ulkopuolelle, hänen olisi haettava esineen hankkimista varten ampuma-aselain 47 §:n mukainen hankkimislupa ulkomailla asuvalle oleskelupaikan poliisilaitokselta ja yksityinen vientilupa Poliisihallituksesta. Jos kummankin luvan myöntäisi sama viranomainen, luvat voitaisiin antaa samassa prosessissa. Mikäli luvat myöntää eri viranomainen, edellyttää se viranomaisten yhteistyötä koskevaa ohjeistusta.

Saadun selvityksen mukaan Lupa 2016 -hankkeeseen liittyvä sähköinen asiointi ei ole toistaiseksi käytössä. Sähköisen asioinnin mahdollistaman järjestelmän käyttöönottoon asti asiointi lupaviranomaisen kanssa tulee järjestää normaalein hallintolain (434/2003) mukaisin menettelyin ottaen lisäksi huomioon sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain säännökset (13/2003). Sähköisen asiointijärjestelmän käyttöönoton jälkeen asiointiin on yksi uusi lisämuoto nykyisten lisäksi. Ampuma-ase-lupahakemuksen toimittaminen nykyisten sähköisten järjestelmien avulla ei ole asianmukainen vaihtoehto hakemuksen sisältämien salassa pidettävien tietojen vuoksi.

Valiokunta pitää keskeisenä sitä, että lupajärjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen, toimiva ja käyttäjäystävällinen. Valiokunta on eri yhteyksissä pitänyt sekä hallinnon että ammattitaidon varmistamisen näkökulmasta tarkoituksenmukaisena asioiden keskittämistä yhteen paikkaan silloin, kun asioiden määrä on vähäinen. Samalla valiokunta on korostanut palveluiden saatavuuden ja tavoitettavuuden tärkeyttä. Edellä todetuista perusteista valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että asevientiasetuksen soveltamisalaan kuuluvat lupa- ja valvontatehtävät keskitetään myös pysyvää yksityistä vientiä koskevilta osin Poliisihallitukseen (1. lakiehdotuksen 17 §:n 3 momentti). Luvanhakijan tarpeiden huomioimiseksi valiokunta kuitenkin ehdot-

taa, että lupahakemuksen voi jättää poliisilaitokseen. Lupahakemuksen voisi siten käytännössä jättää muullekin kuin kotikunnan poliisilaitokselle. Säännös ei estä myöskään kaupallisten vientilupahakemusten jättämistä poliisilaitokselle.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena. Valiokunta puoltaa 2. ja 3. lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomina ja 1. lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna.

1. *lakiehdotus*

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

(1 mom. kuten HE)

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 17 § muutettuna seuraavasti:

Lupa- ja valvontaviranomaisena asevientiasetuksen soveltamisalaa kuuluvissa asioissa toimii (poist.) Poliisihallitus. Lupahakemuksen voi jättää myös poliisilaitokseen.

(4 mom. kuten HE)

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pirkko Mattila /ps
vpj. Maarit Feldt-Ranta /sd
jäs. Jussi Halla-aho /ps
Reijo Hongisto /ps
Risto Kalliorinne /vas
Mika Kari /sd

Timo V. Korhonen /kesk
Markus Lohi /kesk
Tapani Mäkinen /kok
Osmo Soininvaara /vihr
Ulla-Maj Wideroos /r
vjäs. Ari Jalonen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.